Kako učiti islam od kuće

Kako učiti islam od kuće – praktičan i provjeren put znanja

Islamska ulema kroz stoljeća bila je jednoglasna u savjetu: **znanje se ne uzima samostalno iz knjiga, nego se prenosi putem učitelja**, prelazeći temeljne tekstove (*ar. mutūn, jedn. metn*) iz svake islamske discipline. Ovaj metod nije puka tradicija, već **provjeren, sistematičan i siguran put izgradnje ispravnog razumijevanja vjere**.

Klasični islamski naučni sistem zasniva se na jasnoj hijerarhiji znanja:
od sažetih, preciznih metnova – preko njihovih komentara – do detaljnih razrada i viših naučnih rasprava. Metnovi su pisani namjerno kratko i zgusnuto, kako bi učenik, uz učitelja, **postepeno gradio znanje, terminologiju i metod razmišljanja**, a ne da bi samostalno donosio zaključke bez oslonca na učenjake.

Zbog toga su učenjaci jasno upozoravali:
„Ko uzima znanje samo iz knjiga, njegov učitelj je šejtan.“
Ne zato što knjige nisu važne – naprotiv – nego zato što **knjiga bez učitelja ne daje metod, ne ispravlja grešku i ne usmjerava razumijevanje**.

Uloga šejha i živog znanja
Učenje islama podrazumijeva **stalnu vezu s učenim osobama**. Kada se pojavi nejasnoća, dilema ili pitanje, učenik se obraća onome ko znanje nosi s razumijevanjem, lancem prenošenja i odgovornošću. Idealno je pronaći barem jednog učenog ili studenta znanja koji je **dostupan za pojašnjenje, savjet i usmjeravanje tokom cijelog procesa**.

To ne mora nužno biti formalni profesor na fakultetu; važnije je da osoba ima **ispravnu metodologiju, poznaje klasične tekstove i razumije stepenovanje znanja**.

Savremeni izazovi i realnost današnjeg studenta

Danas postoje islamski fakulteti, akademije i institucionalni programi, ali realnost je sljedeća:

- ne može svako upisati fakultet,
- ne može svako putovati u arapske zemlje,
- ne može svako čekati početak semestra, prijemne ispite i administrativne procedure,
- mnogima je **znanje potrebno sada**, a ne za godinu ili dvije.

S druge strane, **komentari na klasične metnove već su dostupni** – snimljeni, preslušivi, sistematski obrađeni – i to **na našem jeziku**, za različite nivoe: od početnika do naprednih studenata.

Ono što je posebno važno naglasiti jeste da **ovo nije alternativni put**, već **upravo put kojim je hodila klasična ulema ummeta**. Velikani islama nisu započinjali znanje fakultetima, već metnovima: slušali su, bilježili, pamtili, ponavljali i raspravljali – uz učitelje.

Zašto ovaj pristup?
Cilj ovog projekta nije da izmišlja novu metodologiju, već da **predstavi i objedini ono što je već urađeno**:

- trud naših profesora i učenjaka,
- snimljena predavanja,
- objašnjene klasične knjige,
- jasan nastavni slijed po nivoima i disciplinama.

Sve to **već postoji i već je dostupno**, ali često razbacano, neorganizirano ili nedovoljno predstavljeno kao cjelovit program.

Naš cilj je:

- omogućiti **sistematsko učenje islama od kuće**,
- povezati učenika s klasičnim djelima ummeta,
- sačuvati ispravnu metodologiju učenja,
- i olakšati put onima koji žele znanje, ali nemaju pristup formalnim institucijama.

Ovo nije zamjena za fakultete, niti negiranje njihove vrijednosti, već **most** za svakoga ko želi započeti, nastaviti ili produbiti islamsko znanje na pravilan način, zamišljen da stoji kao **oficijelni vodič / nastavni plan**, bez žurbe, s jasnim ciljevima i vremenskim okvirima.

Prvi korak: Temelj islama za novog muslimana i potpunog početnika

Svaki ispravan put znanja počinje čvrstim temeljima. Osoba koja primi islam – ili musliman koji nikada nije sistematski učio vjeru – **ne započinje s teškim knjigama, razlikama učenjaka niti detaljnim raspravama**, već s osnovama koje su nužne za svakodnevni ibadet, ispravno vjerovanje i razumijevanje vjere u cjelini.

1. Prvi kontakt s islamom – razumijevanje osnove

Kao početni korak preporučuje se čitanje knjige:

دليل المسلم الجديد

Vodič novom muslimanu
Autor: *Fahd Bahummam*

PDF knjiga: https://archive.org/details/fsbmj07

Ovo djelo je izuzetno pregledno, jasno strukturirano i vizuelno prilagođeno početnicima. Knjiga vodi čitaoca kroz:

- osnovna vjerovanja u islamu,
- značenje šehadeta,
- stubove islama,
- osnovne propise ibadeta,
- i praktične aspekte svakodnevnog muslimanskog života.

Zbog jednostavnog jezika i ilustracija, knjiga je pogodna i za one koji se prvi put susreću s islamskom terminologijom.

2. Namaz – praktično i ispravno

Nakon razumijevanja općih osnova, fokus se stavlja na **namaz**, kao centralni stub praktičnog islama. U tom pogledu posebno se izdvaja video-serijal:

Kako ispravno klanjati
Predavač: Elvedin Pezić

Video serijal:

https://www.youtube.com/playlist?list=PLhKRsJaLhn5gWs3KONQbd2Ag0CRakAg7B

U ovom serijalu namaz je pojašnjen:

- teorijski (propisi, uvjeti, sastavni dijelovi, obavezni dijelovi, sunneti),
- i praktično (detaljan opis svakog pokreta).

Posebna vrijednost serijala jeste **metod ponavljanja i pojednostavljivanja**, što ga čini idealnim za potpune početnike.

3. Razumijevanje onoga što se uči u namazu

Kako bi ibadet bio svjestan i živ, izuzetno je važno razumjeti značenje sure koja se uči na svakom rekatu. Zato se kao naredni korak sluša predavanje:

Tajna značenja Fatihe
Predavač: Elvedin Pezić

Video predavanje:

https://www.youtube.com/watch?v=MwxKj3g1FP4

Ovo kratko, ali sadržajno predavanje objašnjava:

- značenje ajeta sure El-Fatiha,
- poruke koje musliman svakodnevno ponavlja,
- i vezu između značenja i prisutnosti srca u namazu.

4. Sistematska osnova: Zimska škola islama

Nakon toga slijedi opširniji, ali i dalje početnički program:

Zimska škola islama – serijal od 55 predavanja
Predavač: Elvedin Pezić

https://www.youtube.com/playlist?list=PLhKRsJaLhn5hM4X8E3Y3JKcXgtG0SvGih

U ovom serijalu obrađuju se:

- fikhski propisi čistoće,
- propisi namaza,
- propisi posta,
- osnove islamskog vjerovanja (šest imanskih temelja),
- islamska etika, kroz poglavlja iz **Sahiha imama Buharije**.

Predavanja su namijenjena **apsolutnim početnicima**:

- gradivo je jednostavno,
- često se ponavlja,
- pojašnjava se iz više uglova,
- i prilagođeno je onima koji nikada ranije nisu učili islam.

Ovaj dio programa **mora se slušati pažljivo**, uz bilježenje, jer čini temelj za sve što dolazi kasnije.

5. Trajanje i cilj prve faze

Ako se:

- pročita navedena knjiga,
- presluša serijal o namazu,
- posluša tefsir Fatihe,
- i kompletna Zimska škola islama,

onda se može reći da je **osnovni islamski temelj završen**.

Okvirno trajanje ove faze je **oko dva mjeseca**, zavisno od vremena i posvećenosti učenika.

Drugi korak: Kur’an i arapsko pismo – temelj prve godine

Nakon stabilizacije osnova, slijedi **obavezni prelazak na Kur’an i arapski jezik**, bez čega nema ozbiljnog islamskog znanja.

U ovom koraku učenik treba:

- upisati školu Kur’ana,
- ili kurs sufare,
- ili pronaći privatnog učitelja (danas su dostupni lokalno i online).

Cilj je:

- naučiti **sufaru** (čitanje i pisanje arapskog pisma),
- savladati **tedžvidska pravila**,
- i učiti Kur’an pravilno i lijepo.

Uz **nekoliko sati dnevno** posvećenih ovom procesu, realan cilj je da nakon **otprilike 10 mjeseci** učenik:

- tečno uči Kur’an,
- pravilno izgovara harfove,
- i ima stabilan odnos s Mushafom.

Time je **prva godina ovog programa završena**.

Posebno se naglašava:
➡️ **uz učenje Kur'ana mora se naučiti i značenje onoga što se svakodnevno uči u namazu**, kako ibadet ne bi ostao puko izgovaranje.

Treći korak: Arapski jezik – ključ razumijevanja islama

Nakon toga slijedi ulazak u sistematsko učenje arapskog jezika kroz djelo:

الدروس اللغة العربية لغير الناطقين بها
Autor: V. 'Abdur-Rahiim

Koristi se na *Institutu za arapski jeziku na Islamskom univerzitetu u Medini*

Komentar i prijevod na bosanski jezik:
Alim Hasanagić

Video komentar:

https://www.youtube.com/playlist?list=PLLP6-3zr9lbmHqxgeynpSWSBWz2YAlXLw

Profesor je:

- preveo,
- komentarisao,
- i snimio kompletna video-predavanja dostupna javno.

Preporučuje se **kupovina originalnih knjiga u njegovom izdanju**, jer su prilagođene nastavi.

Nakon savladavanja sve **četiri knjige**, učenik:

- poznaje kompletnu arapsku gramatiku,
- posjeduje vokabular od oko **2000 riječi**,
- razvija sve četiri jezičke vještine:
    - čitanje i pisanje (ranije stečeno kroz sufaru),
    - razumijevanje i govor (kroz ovaj program).

Rezultat:

- razumijevanje oko **90% kur'anskog teksta**,
- sposobnost razumijevanja predavanja od učenjaka na arapskom,
- dublje uživanje u namazu,
- i praktično potpuno ovladavanje jezikom.

Za ovaj nivo potrebno je **oko dvije godine fokusiranog i kontinuiranog učenja**.

Ovim je završen **pripremni i jezički temelj**.
Nakon toga se **ulazi u klasična djela islamskih nauka**, metn po metn, oblast po oblast – što je sljedeća faza.

FAZA II: KLASIČNE ISLAMSKE NAUKE

(Akida – Fikh – Kur'an i Hadis – Edeb - Sira)

Nakon savladanih osnova islama, Kur'ana i arapskog jezika, učenik ulazi u **srž klasičnog islamskog obrazovanja**. Ova faza predstavlja **sistematsko izučavanje temeljnih islamskih disciplina kroz sažete metnove (mutūn)**, onako kako je to radila ulema stoljećima.

Cilj ove faze nije puko informisanje, već:

- izgradnja ispravnog vjerovanja,
- razumijevanje propisa ibadeta i svakodnevnog života,
- ovladavanje osnovama tumačenja Kur'ana i hadisa,
- te oblikovanje islamskog morala i ponašanja.

---

1. AKIDA (ISLAMSKO VJEROVANJE)

الأصول الثلاثة

Autor: *Muhammed ibn Abdulvehhab*
Prijevod: *Tri temeljna načela*
Opis:
Djelo koje obrađuje tri ključna pitanja svakog muslimana:
– Ko je tvoj Gospodar?
– Koja je tvoja vjera?
– Ko je tvoj poslanik?
Knjiga postavlja temelj tevhida i ispravnog razumijevanja islama.

Komentar: Zijad Ljakić

https://www.youtube.com/playlist?list=PLguuztHrMj9bO72_LGv5gKUnPRowX3sZz

---

القواعد الأربع

Autor: *Muhammed ibn Abdulvehhab*
Prijevod: *Četiri pravila (tevhida)*
Opis:
Sažeto djelo koje pojašnjava osnovna pravila u razumijevanju širka i tevhida, s posebnim naglaskom na historijske i savremene devijacije.

Komentar: Zijad Ljakić

https://www.youtube.com/playlist?list=PLguuztHrMj9bruAWjiHOrVVXWt7bMiWkc

---

نواقض الإسلام

Autor: *Muhammed ibn Abdulvehhab*
Prijevod: *Ništitelji islama*
Opis:
Knjiga koja sistematski pojašnjava djela i uvjerenja koja poništavaju islam, uz naglašavanje razlike između općeg propisa i pojedinačne primjene.

Komentar: Zijad Ljakić

https://www.youtube.com/playlist?list=PLguuztHrMj9Z39cXbLDcfDNc2JC1QmBrU

كتاب التوحيد

Autor: *Muhammed ibn Abdulvehhab*
Prijevod: *Knjiga tevhida*
Opis:
Centralno djelo akide koje detaljno obrađuje tevhid, njegove suprotnosti i praktične manifestacije u životu muslimana, uz oslanjanje na Kur'an i Sunnet.

Komentar: Altan Zenunović

https://www.youtube.com/playlist?list=PLj0ngBvYhbWw0SOeiKoc1r2KV6S_Jvqp-

---

العقيدة الواسطية

Autor: *Ibn Tejmijje*
Prijevod: *Vasitijska akida*
Opis:
Klasični sunijski tekst koji sistematski izlaže vjerovanje ehlu-sunneta vel-džemata, posebno u pitanjima Allahovih imena i svojstava.

Komentar: Jasmin Mujanović

https://archive.org/details/vasitijja

العقيدة الطحاوية

Autor: *Imam Ebu Dža'fer et-Tahavi*
Prijevod: *Tahavijska akida*
Opis:
Jedno od najpoznatijih djela islamskog vjerovanja, prihvaćeno kod učenjaka svih sunijskih pravaca, koje obuhvata kompletan okvir akide.

Komentar: Jasmin Mujanović

https://archive.org/details/tahavijska-akida

---

2. FIKH (ISLAMSKO PRAVO)

منهج السالكين

Autor: *Abdurrahman es-Sa'di*
Prijevod: *Put pobožnih*
Opis:
Sažet i jasan fikh-metn koji obrađuje propise ibadeta i muamelata (međuljudskih odnosa), pogodan za sistematsko učenje i ponavljanje.

Komentar: Dževad Gološ

https://www.youtube.com/playlist?list=PLq-kEBoYjwj5s4hmMtpBbpcUKvD9oZJjs

---

أصول الفقه

Opis:
Predavanja iz osnova islamskog prava: izvori šerijata, metodologija izvođenja propisa, razumijevanje dokaza i pravila razilaženja.

Predavač: Zijad Ljakić

https://www.youtube.com/playlist?list=PLsYSFA5FAP5-IkYvGltfjMAV2tDnupvE6

القواعد الفقهية

Autor: *Abdurrahman es-Sa'di*
Prijevod: *Fikhska pravila*
Opis:
Djelo koje izlaže univerzalna pravila islamskog prava, kroz koja se razumije veliki broj pojedinačnih propisa.

Komentar: Ibrahim Muratović

https://www.youtube.com/playlist?list=PLZx1fVcgsyLaFIbIwYVt8V0XuCVWEFdKR

---

3. KUR'AN I HADIS

الأصول في التفسير

Autor: *Muhammed ibn Salih el-Usejmin*
Prijevod: *Osnove tefsira*
Opis:
Metodološki priručnik za pravilno tumačenje Kur'ana: izvori tefsira, pravila razumijevanja i greške u tumačenju.

Komentar: Hajrudin Ahmetović

https://www.youtube.com/playlist?list=PLFbK0HhGQsKyejX8pdSHo-Qvck_fXJ1eU

تيسير مصطلح الحديث

Autor: *Mahmud et-Tahhan*
Prijevod: *Olakšani hadiski pojmovi*
Opis:
Uvod u hadisku nauku: vrste hadisa, lanac prenosilaca, stepeni vjerodostojnosti i osnovna terminologija.

Komentar: Zijad Ljakić

https://www.youtube.com/playlist?list=PLZx1fVcgsyLYhjMQV4krkqS1SIxeRs-Wr

---

الأربعون النووية مع زيادة ابن رجب

Autor: *Imam Nevevi* (+ dodatak Ibn Radžeba)
Prijevod: *Četrdeset hadisa*
Opis:
Zbirka temeljnih hadisa koji čine osnovu islama, ahlaka i šerijatskih propisa.

Komentar: Zijad Ljakić

https://www.youtube.com/playlist?list=PLbHz0ptVeY7iHAcNOuT4Zpye4EaKKz_2u

---

4. EDEB (MORAL I PONAŠANJE)

الأدب المفرد

Autor: *Imam el-Buhari*
Prijevod: *Izdvojeni edeb*
Opis:
Klasično djelo o islamskom moralu, odnosima među ljudima, ponašanju prema roditeljima, komšijama i društvu.

Komentar: Almir Kapić

https://www.youtube.com/playlist?list=PLSi6V-pzsTUVSNW7Oq9wv-yvahthwF0k7

Islamski bonton

Opis:
Praktični serijal predavanja o islamskom ponašanju u svakodnevnim situacijama: porodica, posao, društvo, komunikacija i lični karakter.

Predavač: Elvedin Pezić

https://www.youtube.com/playlist?list=PLPxB4Gp5ahSd32Xdgi5kSEL-nwWIZwOF6

---

5. SIRA - ŽIVOT POSLANIKA ﷺ

السِّيرَةُ النَّبَوِيَّةُ

Opis:

Ovaj serijal predstavlja sveobuhvatan i emotivno snažan prikaz života Allahovog Poslanika ﷺ, od rođenja do preseljenja, kroz jasno strukturirane cjeline. Posebna vrijednost programa leži u povezivanju historijskih događaja s odgojnim, duhovnim i praktičnim porukama koje su primjenjive u svakodnevnom životu muslimana.

Sira se ovdje ne izučava samo kao historijska disciplina, već kao izvor:
– ljubavi prema Poslaniku ﷺ,
– razumijevanja njegove misije,
– oblikovanja islamskog karaktera,
– i pravilnog odnosa prema vjeri, ljudima i iskušenjima.

Ovaj program čini temelj za kasnije izučavanje klasičnih djela sire i pomaže učeniku da Kur'an i Sunnet razumije u njihovom stvarnom životnom kontekstu.

Predavač: šejh Nebil El-Awedi

Predavanja su prevedena na bosanski jezik:

https://www.youtube.com/playlist?list=PLhF6hNCWrr1JRBHNjRtW4V3X3XLdrMRqI

Trajanje, očekivanja i krajnji ishod ove faze

Cjelokupan program **klasičnih islamskih nauka** (Akida, Fikh, Kur'an i Hadis, Edeb, Sira), kako je prethodno predstavljen, **ne prelazi se ubrzano niti pod pritiskom**, već **shodno mogućnostima, vremenu i kapacitetima učenika**, u kontinuitetu od **otprilike dvije godine**.

Kada se ovaj period sabere s:

- pripremnom fazom (osnove islama),
- učenjem Kur'ana i tedžvida,
- te sistematskim učenjem arapskog jezika,

dolazi se do ukupno **oko pet godina planskog i postepenog učenja**.

Na kraju tog puta, učenik:

- ima **čvrsto i ispravno islamsko vjerovanje**,
- poznaje **osnove fikha, usuli-fikha i fikhskih pravila**,
- razumije **metodologiju tumačenja Kur'ana i hadisa**,
- izgradio je **islamski edeb i ponašanje**,
- **razumije život Poslanika** ﷺ u njegovom historijskom, društvenom i šerijatskom kontekstu,
- uzima **Poslanika** ﷺ kao praktični **uzor** u ibadetu, ahlaku i međuljudskim odnosima,
- i posjeduje ispravnu ljubav, poštovanje i **slijeđenje sunneta**, daleko od pretjerivanja i zapostavljanja.
- **ovladao je arapskim jezikom** u čitanju, pisanju, razumijevanju i komunikaciji,
- sposoban je da **samostalno prati predavanja, čita klasična djela i razumije Kur'an**.

U terminologiji islamske tradicije, on se tada nalazi na nivou **ṭālibu 'ilm – student znanja srednjeg nivoa**, s jasnim metodološkim temeljima i ispravnim smjerom.

Sljedeća faza: produbljivanje znanja i specijalizacija

Nakon ovoga otvara se **viši stepen učenja**, koji više nije opći, već **usmjeren na produbljivanje i usavršavanje**, a obuhvata:

1. Kur'an

- **Hifz cijelog Kur'ana**
- Tedžvidska djela:
    - المقدمة الجزرية
    - تحفة الأطفال

2. Jačanje arapskog jezika

- العربية بين يديك
- Dictionary of the Holy Qur'an

3. Gramatika i jezičke nauke

- ألفية ابن مالك
- متن البناء والأساس
- لامية الأفعال
- الجوهر المكنون

4. Fikh i usulu-l-fikh

- زاد المستقنع
- الورقات
- روضة الناظر

5. Hadis

- عمدة الأحكام
- بلوغ المرام
- رياض الصالحين
- اللؤلؤ والمرجان

6. Tefsir

- تفسير السعدي
- تفسير ابن كثير
- تفسير البغوي
- تفسير القرطبي

7. Sira

- الأرجوزة الميئية
- ألفية العراقي في السيرة
- الفصول في سيرة الرسول

Zaključna napomena

Ovaj put **nije brz**, ali je **siguran, klasičan i provjeren**.
To je put kojim su hodali učenjaci ummeta:
temelj → jezik → metnovi → produbljivanje → specijalizacija.

Ko ovim putem krene s iskrenošću, saburom i kontinuitetom, **ima jasan pravac, stabilno znanje i čvrst temelj za cijeli život**.

Sadržaj

Kako učiti islam od kuće – praktičan i provjeren put znanja 2
- Uloga šejha i živog znanja 2
- Savremeni izazovi i realnost današnjeg studenta 3
- Zašto ovaj pristup? 4

Prvi korak: Temelj islama za novog muslimana i potpunog početnika 5
- 1. Prvi kontakt s islamom – razumijevanje osnove 5
- 2. Namaz – praktično i ispravno 6
- 4. Sistematska osnova: Zimska škola islama 8
- 5. Trajanje i cilj prve faze 9

Drugi korak: Kur'an i arapsko pismo – temelj prve godine 10

Treći korak: Arapski jezik – ključ razumijevanja islama 12

1. AKIDA (ISLAMSKO VJEROVANJE) 15
- الأصول الثلاثة 15
- القواعد الأربع 15
- نواقض الإسلام 16
- كتاب التوحيد 16
- العقيدة الواسطية 17
- العقيدة الطحاوية 17

2. FIKH (ISLAMSKO PRAVO) 18
- منهج السالكين 18
- أصول الفقه 18
- القواعد الفقهية 19

3. KUR'AN I HADIS 20
الأصول في التفسير 20
تيسير مصطلح الحديث 20
الأربعون النووية مع زيادة ابن رجب 21

4. EDEB (MORAL I PONAŠANJE) 22
الأدب المفرد 22
Islamski bonton 22

5. SIRA - ŽIVOT POSLANIKA ﷺ 23
السِّيرَةُ النَّبَوِيَّةُ 23

Trajanje, očekivanja i krajnji ishod ove faze 24

Sljedeća faza: produbljivanje znanja i specijalizacija 26
1. Kur'an 26
2. Jačanje arapskog jezika 26
3. Gramatika i jezičke nauke 26
4. Fikh i usulu-l-fikh 27
5. Hadis 27
6. Tefsir 27
7. Sira 28

Zaključna napomena 28

PDF https://archive.org/details/ucenje-islama